

Aluehallitus 13.4.2026 § 56

§ 56

Vastauksen antaminen valtuutettu af Hällströmin ja 35 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen ruotsinkielisistä vammaispalveluista hyvinvointialueella (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Westergård Mikaela
Öberg Benita

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Vastaus aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen

1. Ruotsinkielisissä vammaispalveluissa esiintyvien puutteiden kartoitus ja käyttäjien osallistaminen prosessiin

Hyvinvointialueen strategia ohjaa uudistamaan palveluja asiakaslähtöisesti ja vaikuttavasti.

Asiakkailta kerätään palautetta palveluista eri tavoin: palvelun jälkeen lähetettävät tekstiviestikyselyt, palautelaitteet yksiköissä, verkkosivujen palautekanavat, muistutukset sekä palvelutilanteessa annettu palaute. Lisäksi esimerkiksi kehittämisprojektien aikana tehdään kohdennettuja asiakastutkimuksia, joiden tuloksia käytetään palvelujen kehittämisessä.

Vammaispalveluissa ei vielä ole käytössä tekstiviestillä kysyttävää palautetta, mutta sitä lähdetään suunnittelemaan vuoden 2026 aikana. Tällä hetkellä asumispalveluissa on käynnissä kehittämisprojekti, jossa tullaan osallistamaan vammaispalvelujen asumisyksiköiden asukkaita ja omaisia esimerkiksi haastatteluin.

Kehittämisprojektien yhteydessä mietitään aina, millainen tapa on paras asiakkaiden osallistamiseen. Osallistamisessa tulee ottaa huomioon asiakkaiden tarpeet ja toimintakyky. Asiakkaiden ja omaisten osallistamisen suunnittelun tueksi on henkilöstölle alkuvuoden aikana luotu osallisuuden työkalupakki, johon on koostettu erilaisia osallistamisen tapoja

ja menetelmiä. Työkalupakki auttaa myös vaikuttavimman tavan tai menetelmän valitsemisessa.

2. Konkreettiset toimet ruotsinkielisten kehitysvammaisten henkilöiden asiantuntija-apuun ja palveluun heidän omalla äidinkielellään

Vammaisten lasten ruotsinkielistä puhe- ja toimintaterapiaa on kehitetty ruotsiksi, ja se on nyt keskitetty yhden tiimin alle.

Asumispalveluiden asiakasohjaus toimii molemmilla kansalliskielillä. Sen sijaan ruotsinkielisistä asumispalveluista on puutetta, erityisesti Raaseporin alueella, jossa tarve ruotsinkielisille asumispalveluille on suuri. Asumisyksiköihin tarvittaisiin lisää ruotsia osaavia työntekijöitä.

Ruotsinkielisen palvelun saatavuudessa on haasteita tietyissä vammaispalveluiden erityispalveluissa. Ruotsinkielisen palvelun paremman saatavuuden varmistamiseksi on tiettyjen palvelujen osalta tehty yhteistyösopimuksia muiden hyvinvointialueiden kanssa (katso kohta 4).

Yhteydenottoa on saatu parannettua jonkin verran. Hyvinvointialueella on 1.10.2025 aloittanut sosiaalipalveluiden neuvonnan yksikkö, joka vastaanottaa keskitetysti kaikki alle 65-vuotiaiden sosiaalipalveluja koskevat yhteydenotot. Yksikkö toimii sekä asukkaiden että viranomaisten yhteisenä palveluun ohjauksen ensikontaktina.

3. Viestintä ja tiedon saavutettavuus omaisille, jotka hakevat tukea ja tietoa

Sosiaalipalvelujen neuvonnassa palvellaan asiakkaita monipuolisesti ja tietoa ja tukea saa eri tilanteisiin matalalla kynnyksellä. Hyvinvointialueen verkkosivuilla tiedotetaan ajankohtaisista asioista, myös vammaispalvelujen osalta, sekä suomeksi että ruotsiksi.

4. Yhteistyö Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa koskien yhteistyösopimusta kaksikielisten palvelujen järjestämisestä

Yhteistyösopimus kaksikielisten palvelujen järjestämisestä hyväksyttiin tammikuussa 2025. Se on pääsopimus, jonka pohjalta sopimusosapuolet voivat tehdä erillisiä palvelusopimuksia ruotsinkielisistä sosiaali- ja terveyspalveluista.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ostaa ja myy vammaispalveluihin kuuluvia palveluja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 39 §:n mukaisesti seuraavilta/seuraaville: Helsingin kaupunki,

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, Pohjanmaan hyvinvointialue, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialue.

Syksyn 2025 aikana tehtyjen palvelusopimusten palveluluettelo on päivitetty. Samassa päivityksessä kukin organisaatio on kartoittanut myös ne palvelut, joiden osalta on tarvetta yhteistyöhön, toisin sanoen ne palvelut, joiden tuottamisessa omana toimintana on haasteita tai joissa alueella on mahdollisuus tarjota palvelua muille hyvinvointialueille.

Sopimuksen toteutumista seuraa yhteistyösopimuksen mukainen verkostoryhmä, jonka perustamisesta on sovittu sopimuksessa. Ryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ja sen tehtävänä on ylläpitää ajantasaista palveluluetteloä sekä niistä ruotsinkielisistä sosiaali- ja terveyspalveluista, joissa osapuolet ovat tunnistanee yhteistyön tarpeen, että niistä hyvinvointialueista, jotka palveluja tuottavat.

Toimintaa seurataan jatkuvasti ja arvioidaan muun muassa neuvotteluja eri palvelutuottajien kanssa. Kaikkien kaksikielisten hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän tekemän palvelukartoituksen myötä on mahdollista saada aiempaa parempi kokonaiskuva siitä, mitä palveluja voidaan tarjota yhteistyösopimuksen puitteissa. Kartoitustyön ja omien palvelujen kehittämisen myötä myös palvelutarpeen ymmärrys syvenee.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustokysymykseen tiedoksi ja
2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu af Hällström sekä 35 muuta valtuutettua osoittivat aluevaltuuston kokouksessa 24.2.2026 § 13 aluehallitukselle kysymyksen koskien ruotsinkielisiä vammaispalveluja hyvinvointialueella.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat osoittaa aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

- 1 Valtuutettu af Hällströmin aluehallitukselle osoittama kysymys ruotsinkielisistä vammaispalveluista hyvinvointialueella

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria